

КОНКУРСИ І ФЕСТИВАЛІ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ РОЗВИТКУ НАРОДНО-АНСАМБЛЕВОГО ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО АКАДЕМІЧНО- ГО МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ ХХ СТОЛІТТЯ

Одним з головних факторів, що сприяв розвитку народно-ансамблевого інструментально-академічного мистецтва України ХХ століття, стала організація численних республіканських (всесоюзна), всеукраїнських, міжнародних фестивалів, оглядів, конкурсів, олімпіад. Вони стали своєрідним каталізатором виявлення таланту та вдосконалення майстерності викладачів; переосмислення композиторами підходу до створення музики для народних інструментів (поява оригінального ансамблевого репертуару в II половині ХХ століття); впровадження у систему музичної освіти, виховання та навчання гри на народних інструментах; написання історії сучасного ансамблевого народно-інструментального виконавства; досягнень професійної підготовки молодих музикантів та виявлення талановитих виконавців, їх творчих успіхів у майбутній концертній діяльності.

Висвітлення окремих питань проведення та організації конкурсів і фестивалів ансамблів народних інструментів знаходимо в працях М. Давидова (Київська академічна школа народно-інструментального мистецтва. – К., 1998; Проблеми розвитку академічного народно-інструментального мистецтва в Україні. – К., 1998), А. Басурманова (Справочник баяниста. – М., 1986), М. Імханицького (История исполнительства на русских народных инструментах. – М., 2002), П. Іванова (Оркестр українських народних інструментів. – К., 1981), Є. Максимова (Ансамбли и оркестры гармоник. – М., 1979), А. Гуменюка (Українські народні музичні інструменти. – К., 1967), довідниках авторів М. Яковлева та В. Лева (Музыканты соревнуются. – М., 1975), Л. Григор'єва, М. Яковлева, О. Ніколаєва, Я. Платека (Музыкальные конкурсы в прошлом и настоящем. – М., 1966). Про сучасні конкурсні змагання дізнаємося із журнальних статей, окремих збірників наукових статей, програм багатьох конкурсів. Серед авторів: В. Дутчак, О. Черних, Т. Бондар, В. Галинець та багато ін.

Завданням дослідження є простеження еволюції конкурсних змагань та їх значення для ансамблевого виконавства “народників” упродовж ХХ століття.

Перші спроби проведення конкурсних змагань солістів-виконавців на народних інструментах були зроблені в 20-і роки. Це відзначає професор М. Імханицький: “Тільки в 1927 році в Росії відбулося 2,5 тис. таких конкурсів... аналогічні змагання пройшли і в Україні, в Білорусії, Казахстані і т. д.” [1, с. 174]. У Харкові в 1927 році були проведені Перший республіканський конкурс гармоністів та конкурс виконавців на народних інструментах. Перші конкурси були покликані викликати бажання у виконавців-народників вивчати музичну грамоту; повернути увагу композиторів до народних інструментів з метою створення для них оригінальної музики; орієнтувати розвиток виконавства в сфері нотної, академічної традиції. “В момент, коли пишуться ці рядки, готується перший виступ цієї капелі з симфонічною оркестрою. Це факт історичної вартості: перші кроки вступу народного українського інструмента до світового характеру ансамблів,” – зауважував Г. Хоткевич у кінці 20-х років у своїй монографії “Музичні інструменти українського народу” [2, с. 143].

Оскільки конкурси 20–30-х років були зорієнтовані переважно на форму сольного народно-інструментального виконавства, важливого значення для становлення та розвитку колективної форми в зазначений період набувають олімпіади, що проводились у другій половині 20-х років ХХ століття. У 1927 та 1928 роках у Харкові були проведені дві регіональні музичні олімпіади. Наступним кроком в організації подібних змагань стала Перша республіканська музична олімпіада (Харків, 1931), в якій взяли участь понад шістьдесят колективів. Як стверджує Л. Носов, “значна кількість домро-балалаєчних оркестрів, ансамблів і оркестрів баяністів, бандуристів була представлена в Україні, на Республіканській олімпіаді художньої самодіяльності в 1936 році” [3, с. 49]. Цей приклад засвідчує формування певної тенденції перших конкурсних змагань ансамблів народних інструментів, а саме відсутність розподілу на однорідні та

мішані. Проведення регіональних та республіканських олімпіад у 20–30-х роках, а з 1910 року щорічних оглядів самодіяльності сприяло популяризації серед населення ансамблевої форми музикування на народних інструментах. Виникла потреба в музичній освіті: перехід від слухової традиції до академічної культури був зумовлений зацікавленістю багатьох конкурсантів музичною класикою. Відкриваються класи народних інструментів у Харкові (у 1921 р. – класи домри та балалайки, у 1924 р. – бандури, у 1928 р. – гармоніки), у Києві (у 1924 р. – класи гітари, мандоліни, балалайки, концертино, у 1934 р. – клас баяна, у 1936 р. – клас домри).

Організація численних олімпіад та оглядів художньої самодіяльності виявила певні тенденції в розвитку ансамблевого виконавства. Помітним явищем стає ускладнення репертуару, підвищення його художнього рівня. Якщо в програмах учасників перших змагань звучали нескладні обробки народних пісень і танців, то з кожним наступним етапом проведення конкурсів та олімпіад спостерігається інтерес до музичної класики, високохудожніх обробок народних пісень. Це стає основним завданням авторів посібників 20–30-х років. Спостерігається стрімке збільшення видання інструктивно-методичного та нотного матеріалу у вигляді шкіл та самовчителів, масовий випуск серій для народних інструментів, ансамблів та оркестрів “Музика – масам”, “Дешева бібліотека”.

У 30-х роках ХХ століття спостерігаємо масовість самодіяльного мистецтва виконавців на народних інструментах, активну організацію щорічних оглядів самодіяльності. Відкриття класів, відділів народних інструментів у музичних технікумах, студіях, музпрофшколах, консерваторіях Харкова, Києва викликали потребу у підготовці висококваліфікованих викладачів. У 1938 році була відкрита перша в колишньому СРСР кафедра народних інструментів у Київській консерваторії. Серед навчальних дисциплін обов’язковим був ансамбль, що засвідчило появу академічної форми ансамблевого музикування.

Визначною подією в історії ансамблевого народно-інструментального виконавства України став Перший Всесоюзний огляд-конкурс виконавців на народних інструментах у Москві (1939 р.)¹. Серед конкурсантів – баяніст М. Різоль (ІІІ премія), дует баяністок Марії (ІІІ премія) та Раїси (диплом) Білецьких, які в цьому ж році стали учасниками унікального професійного ансамблю – квартету баяністів Національної філармонії України у такому складі: М. Різоль (ІІ баян), М. Білецька (І баян), І. Журомський (бас-баритон), Р. Білецька (баян-альт та ножний (педальний) бас). Цей приклад свідчить про важливе значення проведення подібних конкурсних змагань та їхню правомірність у виявленні талановитої молоді, творчих досягнень вітчизняної школи виконавців на народних інструментах. Поява квартету баяністів на філармонійній сцені засвідчила активний розвиток ансамблевого народно-інструментального виконавства на шляху до академізації.

Становлення народного інструментарію, удосконалення його конструкцій (хроматизація), формування оригінального концертного репертуару, налагодження системи професійної музичної освіти деякою мірою затримали входження професійних виконавців на арену конкурсних змагань порівняно із класичними інструментами (скрипка, віолончель, альт, фортепіано, духові інструменти) та вокалістами.

Саме в післявоєнний період з’являються перші вітчизняні професійні лауреати-ансамблі народних інструментів. Найзначнішою подією початку 50-х років став Український республіканський конкурс музикантів-виконавців (1950 рік). Друге місце і звання лауреата отримав квартет баяністів Київської філармонії під керівництвом М. Різоль. Наступною перемогою квартету М. Різоль став республіканський конкурс аргістів естради (1951 р., Київ – 3-я премія), цю ж нагороду отримав дует баяністів братів Семена та Романа Романкових. Конкурсні перемоги перших академічних однорідних ансамблів стали етапними у формуванні вітчизняної конкурсної системи та постановки питання про її вдосконалення. Перемога першого в Україні професійного академічного жіночого тріо бандуристок (Г. Поліщук, В. Третякова, Н. Павленко) на Всесвітньому фестивалі молоді і студентів (І премія, золота медаль, Варшава, 1955 р.) засвідчила появу вітчизняного ансамблю народних інструментів на міжнародній арені. Цей конкурс та блискуча перемога відкрили шлях виконавцям ансамблів народних інструментів України для участі в міжнародних конкурсах, сприяли активізації композиторської творчості у створенні оригінальної літератури, поставили перед майстрами завдання вдосконалення інструментів для покращення їх якості.

Важливим етапом у розвитку форми народно-ансамблевого музикування “троїсті музики” стала організація Музично-хоровим товариством України республіканських та міжнародних фестивалів, конкурсів “троїстих музик”, починаючи з 70-х років ХХ століття. У квітні 1993 року на Івано-Франківщині був організований унікальний огляд-конкурс “троїстих музик”. У 2001 році в цьому ж місті започатковано щорічний Міжнародний фольклорний фестиваль етнографічних регіонів України “Родослав”, участь у якому беруть численні народно-інструментальні ансамблі з багатьох областей України. Виступи учасників численних конкурсів переконливо засвідчили можливість функціонування ансамблевого народного інструментарію на концертній естраді, виконання на ньому творів блискуче-віртуозного плану, розширення репертуарних рамок за рахунок оригінальних композицій, поширення в останні десятиліття ХХ століття тенденції розподілу та проведення конкурсних змагань за ансамблевими формами.

У другій половині ХХ століття поступово стала формуватись та вдосконалюватись система конкурсів, що донині поповнюється новими ідеями щодо принципів їх проведення. Саме в цей період виробились і ввійшли в практику деякі загальні принципи проведення конкурсних змагань, а саме: багатоступенева система відбору (наявність турів), метод складання програм за принципом зростання складності та художньої змістовності творів, комплектування складу журі і його роботи, способи оцінювання (система балів), встановлення вікових категорій, регламент виступу (у хвилинах), наявність обов’язкового твору, склад інструментарію ансамблів (однорідні, мішані, професійні, академічні), нагороди. Звичайно, що кожний конкурс застосовує і розвиває ці принципи залежно від поставлених завдань, можливостей, що визначає багатогранність світової конкурсної системи, специфіку окремих змагань (зокрема вітчизняних) і їх різноманіття.

З 1947 року за ініціативою Всесвітньої федерації демократичної молоді і Міжнародного союзу студентів проводяться Всесвітні фестивалі молоді і студентів. Вітчизняні ансамблі народних інструментів вперше взяли участь у музичному конкурсі VI Міжнародного фестивалю демократичної молоді і студентів у Москві в 1957 році. Це тріо баяністів (В. Воеводін, М. Коцюба, В. Паньков – I премія і золота медаль). Вихід виконавців на міжнародну арену сприяв впровадженню серійного виробництва уніфікованих хроматичних моделей народних інструментів на фабриках України (Київ, Харків, Житомир – 60-і роки). Неабияке значення в популяризації ансамблевого виконавства та активізації процесу його академізації мали республіканські, всесоюзні конкурси виконавців на народних інструментах, що носили відбірковий характер перед проведенням кожного наступного Всесвітнього фестивалю молоді і студентів (50–70-і роки).

Серед лауреатів слід згадати: тріо баяністів – В. Воеводін, М. Коцюба, В. Паньков (Всесоюзний (Москва) та Республіканський (Київ) конкурси, 1957), октет баяністів під керівництвом М. Різоль (Республіканський конкурс, Київ, 1957 р.), тріо баяністів (“Уральське”) – І. Шепельський, А. Хижняк, М. Худяков (Всеросійський конкурс артистів естради, Москва, 1962), дует бандуристів – В. Кушпет, К. Новицький (Всесоюзний конкурс артистів естради, Москва, 1977), дует баяністок – Т. Мурзіна, А. Гаценко (Всесоюзний конкурс артистів естради, Москва, 1984; Республіканський конкурс артистів естради, Запоріжжя, 1973 рік), інструментальний ансамбль “Рідні наспіви” під керівництвом Ю. Алексика (Всесоюзний конкурс артистів естради, Ленінград, 1979; Республіканський конкурс артистів естради, Запоріжжя, 1978 рік).

Проведення цих конкурсів завжди було великою подією в музичному житті країни. Підводячи підсумки одного з подібних конкурсних змагань, член журі композитор М. Чайкін відзначив, що “конкурс став підтвердженням, що атмосфера, в якій перебуває і розвивається мистецтво виконавства на народних інструментах, – благодатна” [4, с. 8].

Високий рівень системи музичної освіти, покращення методів викладання (поява в 1953 році першої дисертації в галузі народно-інструментального мистецтва І. Алексєєва “Основи методики викладання гри на баяні”), підвищення якості перекладу навчальної і концертної ансамблевої літератури, поява перших оригінальних композицій для народних ансамблів (М. Чайкіна, А. Шалієва, С. Юцевича, С. Баштана, К. Мяскова, В. Попадюка та ін.), зростання виконавської майстерності, розширення ансамблевої концертної діяльності сприяли успішним виступам вітчизняних колективів на міжнародних конкурсах, участь у яких була розпочата з другої половини 50-х років та особливо активізувалась в останні три десятиліття ХХ століття. Так, лауреата-

ми Всесвітнього фестивалю молоді і студентів 1977 року (Гавана, Куба) стало тріо бандуристок Харківського інституту культури – А. Шутько, С. Петрова, А. Мамченко та у 1979 році (Варшава) тріо бандуристок – Ю. Гамова, Е. Миронюк, В. Пархоменко. Лауреати подібних конкурсів зайняли провідні позиції на концертній естраді як усередині країни, так і в міжнародному мистабі впродовж другої половини ХХ століття.

Широкий інтерес виконавців-народників до конкурсних змагань, організація все нових і нових конкурсів призвели до необхідності їх координації. У 1957 році в Женеві з ініціативи організаторів ряду великих конкурсів була створена Федерація міжнародних конкурсів. Проведення щорічного міжнародного фестивалю-конкурсу “Дні гармоніки” з 1961 року в місті Клінгенталі (Німеччина) та чемпіонату “Кубок світу” (з 1948 року), в яких беруть участь вітчизняні баяністи-солісти, організація з 1994 року в польському місті Перемишлі щорічного фестивалю “Дні бандурової музики”, де популярністю користуються ансамблі, створили благодатну основу для підготовки вітчизняних колективів до подібного рівня конкурсних змагань.

Лауреатами міжнародного конкурсу “Фогтландські дні музики” (Клінгенталь) стають: дует акордеоністів – Е. Габніс, Г. Савков (Німеччина, 1988); дипломанти – інструментальний ансамбль “Джерело” (керівник Є. Черказова, Німеччина, 1995); лауреати фестивалю “Гітара світу – 98” (Франція) – квартет гітаристів “Київ” (керівник В. Шаруев); IV Міжнародного музичного конкурсу в м. Веспрем (Угорщина) – ансамбль народної музики “Надія” (м. Харків, керівник В. Гордовенко); Міжнародного конкурсу “CITTA DI CASTELFIDARDO” (Італія) та дипломанти Міжнародного конкурсу “ASTOR PIAZZOLLA” (Італія) – квартет баяністів Національної філармонії України (1999, керівник С. Грінченко); учасники 2-го Міжнародного фестивалю “Україна і світ бароко” (Київ, 1994) – ансамбль “Давньої музики” (керівник К. Чеченя); лауреат Міжнародного конкурсу “Гармонія – 99” (м. Лімбург) – ансамбль народних інструментів “Мозаїка” (м. Одеса, керівник М. Прохоренко); дует – О. Герасименко і К. Немеш (бандура і флейта) – лауреати фестивалю “Дні бандурової музики” (90-і роки, Перемишль, Польща) та ін.

З розвитком професійно-академічного виконавства на народних інструментах в Україні виникла розгалужена система конкурсів – як республіканських (з 1950 р.), всеукраїнських (з 1992 р.), так і міжнародних (з 1993 р.). У попередніх змаганнях (50–60-і роки) програми конкурсів включали обробки народного пісенно-танцювального жанру та переклади музичної класики, окремі зразки оригінальної літератури. Помітне зростання конкурентності серед конкурсантів, поява численних професійних колективів, посилення вимог щодо професіоналізму, майстерності, включення до програм зразків сучасного музичного авангарду, подальша активізація композиторської праці над створенням оригінального концертного репертуару зумовили появу нового виду ансамблевого виконавства народників – камерно-інструментального. Активне його функціонування засвідчили численні перемоги вітчизняних колективів на міжнародних конкурсах: камерний дует баяна та скрипки “Каданс” (Іван та Олена Єргієви, Одеса) – лауреати Міжнародного конкурсу в Німеччині (1999 р.), Італії (1999 р.); дует баяна та органа (Андрій Дубій та Ірина Харечко, м. Київ) – лауреати Міжнародного конкурсу “Мистецтво ХХІ століття” та Міжнародного фестивалю в С.-Петербурзі (1999 рік); дует баяна і бандури (Юрій та Людмила Федорови, Київ) – лауреати Міжнародного фестивалю-конкурсу “Європейські зустрічі акордеоністів” (Франція, 1996) та учасники багатьох фестивалів (Франція, 1992; Англія, 1995; Іспанія, 1997; Канада, 2000); дует – Ганна Нужа (віолончель) та Євгенія Черказова (акордеон) – лауреати Міжнародного конкурсу “Music WORLD” (Італія, 2002 р.). Перемоги учасників зазначених камерних ансамблів потребують немало зусиль від педагогів, композиторів, щоб не тільки втримати зшайовані вершини, але й стимулювати подальші перспективи творчого росту та утвердження ансамблевого виконавства народників у сфері академічного камерно-інструментального мистецтва. Серед композиторів, що активно співпрацюють з учасниками названих ансамблів, слід згадати К. Цепколенко, Ю. Скорка, Л. Самодаєву, В. Степурка, В. Власова.

Організація численних республіканських (всеукраїнських) конкурсів (70–90-і роки) окреслила коло нагальних завдань ансамблевого народно-інструментального виконавства стосовно включення обов’язкових творів до програм, а також залучення до конкурсних змагань, крім солістів, ансамблів народних інструментів. Так, у 1988 році в м. Івано-Франківську відбувся Республіканський конкурс виконавців на народних інструментах. У програмових вимогах ансам-

блених колективів пропонувався вільний вибір творів, різних за характером і стилями (регламент турів – 30 хвилин). Серед переможців – тріо бандуристок “Вербена” Чернівецької філармонії, тріо бандуристок Львівської та Одеської консерваторій, інструментальне тріо (дві домри і баян, керівник І. Яшкевич). 22–27 квітня 1996 року в м. Івано-Франківську під гаслом “Класична спадщина та сучасна музика України” був проведений IV Всеукраїнський міжвузівський конкурс баяністів-акордеоністів. Конкурс проводився у двох категоріях: виконавці-солісти та ансамблі. Як зауважує професор М. Давидов, “конкурс продемонстрував високий рівень музично-виконавської культури студентської молоді, котра навчається на музфакультетах педвузів України” [5, с. 161]. Серед учасників – дуети, тріо, септет баяністів. У програмах колективів була представлена більша частка творів-перекладів світової музичної класики та окремі зразки оригінальних творів сучасних композиторів, зокрема обробки народних пісень та п’єси-мініатюри В. Дяченка, В. Грідіна, В. Гавриліна [6].

З метою показу широкому колу слухачів можливостей народних інструментів (баян, акордеон) у місті Запоріжжі в 2002 році було організовано II Всеукраїнський музичний фестиваль “Зірки баяна на Запоріжжі”, в рамках якого проводився конкурс у номінації ансамблів баяністів, акордеоністів у трьох вікових категоріях. У програмових вимогах учасників третьої категорії було зазначено виконання обов’язкового твору – “Козачок” з симфонії соль-мінор невідомого автора початку XIX століття. Переклад цього твору для дуету баяністів здійснив М. Різоль. Керівники тріо, квартетів зробили переклади для своїх колективів самостійно. Виконання обов’язкового твору стало свідченням високого професіоналізму сучасного академічного ансамблевого мистецтва баяністів, акордеоністів України. Першу премію присуджено лауреату Міжнародного конкурсу в Італії тріо баяністів з Житомира. Окрім здобутків та перемог у цього свята виявилось чимало проблем: мала кількість ансамблевої нотної та методичної літератури, занепад вітчизняного виробництва музичного інструментарію, брак видавництва сучасної оригінальної музики для ансамблів.

Поява Міжнародних конкурсів у 90-х роках в Україні переконливо засвідчила активне функціонування академічного мистецтва, а головне – створення української академічної школи ансамблевої гри на народних інструментах. Починаючи з 1993 року, міжнародні конкурси бандуристів та виконавців на українських народних інструментах (цимбали, сопілка, чотириструнна домра) імені Гната Хоткевича та Григорія Китастого проводились у містах Харкові (1998, 2001), Києві (1993, 2003). Серед спеціальностей – ансамблі бандуристів (дуети, тріо, квартети), які представили якісно новий рівень академічного виконавства на цьому інструменті. Успішні виступи учасників конкурсів стають цінним культурним надбанням скарбниці людства, сприяють піднесенню фахового рівня виконавців, подальшим творчим досягненням молодих обдарувань, викликають зацікавленість композиторів академічним ансамблевим виконавством бандуристів.

Організація системи конкурсів в Україні впродовж XX століття сприяла активізації ансамблевого народно-інструментального виконавства та його академізації. Виявлення нових талановитих виконавців, популяризація світової музичної класики і творчості сучасних композиторів, взаємозв’язки з культурами інших народів, завдяки участі вітчизняних виконавців у багатьох міжнародних конкурсах, удосконалення виконавської майстерності й підвищення художньо-професійної підготовки молодих артистів засвідчують виняткове значення проведення конкурсів, фестивалів для розвитку та функціонування української академічної школи ансамблевої гри на народних інструментах та подальших перспектив виступів вітчизняних виконавців на міжнародній арені. Адже саме міжнародні конкурси стали сьогодні універсальним, загальнодоступним і майже єдиним засобом виявлення молодих музикантів-виконавців та їх творчих досягнень на концертній естраді.

Викладені вище основні етапи еволюції конкурсних змагань академічних ансамблів народних інструментів упродовж XX століття стали основою створення і розвитку вітчизняної конкурсної системи. З урахуванням світових традицій проведення конкурсів та фестивалів вітчизняні організатори формують національний ґрунт, на якому з кожним наступним етапом здійснюється вдосконалення розподілу конкурсів, фестивалів:

- 1) за інструментарієм: однорідні та мішані;
- 2) за репертуаром (поетапна жанрова еволюція):

– переклади світової класики, обробки народних пісень і танців (20–40-і роки, автори керівники ансамблів);

– переклади світової та вітчизняної класики (автори А. Сурков, Г. Тишкевич, М. Річолі, І. Скляр, О. Незовибатько), концертні варіації (С. Баштан “Пливе човен”, А. Шалаєв “На вулиці дощ”), фантазії (К. Мясков “Фантазія на закарпатські теми”), концертно (В. Іванов “Концертно для домри з баяном”), рапсодії (М. Чайкін “Українська рапсодія для квартету і тріо баянів”), музичні картинки (А. Шалаєв “На стадіоні”), п’єси (А. Шалаєв вальс “Листопад”) – 50–70-і роки;

– продовжують виконуватися переклади світової та вітчизняної класики (авторів: С. Баштана, І. Яшкевича, М. Оберюхтіна, Б. Ларіонова, Б. Міхеєва, В. Івка та ін.), створюються оригінальні композиції (В. Власова “Соната-експромт”, Ю. Шамо соната для скрипки і баяна “Діалоги”, А. Гайденка “Вечір у горах”, Б. Міхеєва “Російський триптих” для домри з ударними, В. Попадюка “Буковинські візерунки” для ансамблю “троїстих музик”) – 70–80-і роки;

– переклади, авангардна музика для камерно-інструментального ансамблю: В. Власов “Музика для чотирьох”, В. Зубицький Соната № 3 “FATUM”, В. Степурко “Маленька партита”, Ю. Сікорко “Ретропрелюдія для баяна з органом”, С. Губайдуліна “Сім слів Ісуса Христа”, О. Грінберг “Малюнок Перова”, І. Тараненко та Р. Гриньків Сюїта “Сповідь чарівних струн” (імпровізація для бандури і фортепіано), К. Цепколенко “Дуель-доу” № 5 для скрипки та баяна – 90-і роки – початок ХХІ століття;

3) за формами ансамблів:

– фестивалі, конкурси сучасної музики, що представляють академічні ансамблі: “Контрасти” (Львів), “Два дні і дві ночі нової музики” (Одеса), “Київ-музикфест” (Київ), “Music WORLD” (Італія);

– фольклорні фестивалі, конкурси, що пропагують професійну та автентичну ансамблеву форму народних інструментів: огляди-конкурси “троїстих музик”, Міжнародний фольклорний фестиваль етнографічних регіонів України “Родослав”.

Важливою ознакою останніх десятиліть ХХ століття є поява та участь у багатьох міжнародних конкурсах камерних ансамблів народних інструментів у поєднанні з класичними (орган, скрипка, віолончель, фортепіано, духові інструменти). В умовах чітко налагодженої системи проведення сучасних фестивалів, конкурсів закономірним явищем розвитку і професіоналізації народно-інструментального ансамблевого виконавства стало утвердження камерно-інструментальної форми в галузі народних інструментів, що засвідчило правомірне функціонування української академічної школи ансамблевої гри на народних інструментах. Подальші дослідження бачаться у розгляді основних принципів формування ансамблевої школи гри на народних інструментах, питання становлення та розвитку репертуару народно-інструментальних академічних ансамблів як основного каталізатора виконавського стилю ансамблевих колективів.

Всесоюзні конкурси музикантів-професіоналів проводяться з 1933 року, але на перших порах виконавці на народних інструментах не брали в них участь.

1. *Имханицкий М.* История исполнительства на русских народных инструментах. Учеб. пособие для муз. вузов и уч.-щ. – М., 2002..

2. *Хоткевич Г.* Музичні інструменти українського народу. Учб. посібник. – Харків, 1930.

3. *Носов Л.* Музична самодіяльність Радянської України (1917–1967). – К., 1968.

4. *Музыкальная жизнь.* – 1972. – № 18. – С. 8.

5. *Давидов М.* Проблеми розвитку академічного народно-інструментального мистецтва в Україні: Збірник статей. – К., 1998.

6. Програма ІV Всеукраїнського міжвузівського конкурсу баяністів-акордеоністів. – Івано-Франківськ, 1996.